

Grimms Märchen
DAUMESDICK
(kroatisch)

Prče braće Grimm

PALČIĆ

Živio nekoć siromašan seljak. Jedno večē dok je sjedio i raspirivao vatru u ognjištu, a njegova žena tkala, on reče: "Kako je to žalosno, da nemamo niti jedno dijete! Kod nas je tako tiho, dok je u drugim kućama bučno i veselo."- „Da“, odgovori žena i uzdahne, „kad bismo imali barem jedno jedino, i makar bi bilo sasvim maleno, veličine palca na ruci, ja bih bila zadovoljna. Voljeli bismo ga od sveg srca.“ Uskoro se zbililo, da je žena postala boležljiva i nakon sedam mjeseci rodila je dijete. Imalo je savršeno tijelo, ali nije bilo većē od palca na ruci. Oni tada govoraše : „Dogodilo se, kako smo željeli. Biti će to naše drago dijete“, i radi njegovog izgleda, dali su mu ime Palčić. Hrane mu nije nedostajalo, ali dijete nije raslo i nije postalo većē. Ostalo je isto tako veliko kao što je bilo u svojim prvim satima. Ali pogled iz njegovih očiju bijaše razuman i on postade pametno i bistro biće, kojem bi sve uspjelo što bi god započelo.

Jednoga dana seljak se pripremao ići u šumu obarati stabla, pa je razgovarao sam sa sobom: "Trebao bi mi netko, tko bi mi doveo u šumu kola."- „O, očē“, viknuo je Palčić, „kola ću već ja dovesti. Pouzdajte se samo u mene i kola će biti u pravi čas u šumi.“ Seljak se nato samo nasmijao i rekao: „Kako je to moguće? Ti si puno premali, da bi mogao kućirati konja s kolima."- „Očē, to ništa ne znači, samo neka majka upregne konja, a ja ću onda sjesti u njegovo uho i vikati mu kuda treba ići."- „Dobro“, odgovori otac, „za jedamput možemo pokušati.“ Kada je došlo vrijeme, majka upregne konja i kad stavi Palčića konju u uho, maleni poviče konju kuda treba ići: "Djija, djija! Hej i hoj!" To je išlo tako dobro kao kod pravog majstora, i kola su pravim putem vozila prema šumi. Desi se, da kad zaokrene oko ugla, i maleni : "Haj, haj!" poviče, u susret im dodju dva tudjinca. „Je li to moguće“, kaže jedan, „što je sad ovo?“ Tu voze kola i kočijas dovikuje konju, a nikoga se ne vidi.“ – „To nisu čisti poslovi“, doda drugi, „mi ćemo slijediti kola, i vidjeti gdje će se zaustaviti.“ Ali kola su vozila sasvim u šumu i točno do onog mjesta, gdje su bila posječena stabla. Čim Palčić ugleda svojeg oca, dovikne mu: "Očē, vidiš li, stigao sam s kolima, pa me sada skini dolje." Otac uhvati konja s ljevicom, te desnicom izvadi sinčića iz uha, spusti ga dolje, a on veseo sjedne na jednu slamku sjena. Kad su dva stranca ugledala Palčića, nisu znali što reći od čudjenja. Tada uze jedan drugoga na stranu i reče: "Slušaj, ovaj mali momak bi nam mogao donijeti sreću, kad bismo ga u velikom gradu pokazivali za novac. Mi ćemo ga kupiti." Otišli su do seljaka, te mu rekli: "Prodaj nam ovog malog čovjeka. Kod nas će mu biti dobro."- „Ne“, odgovori otac, "on je moj miljenik i za svo zlatu ovoga svijeta nije na prodaju." Palčić ali, kad je čuo za trgovinu, popeo se po naborima očevog kaputa na njegovo rame i u uho mu došapnuo: "Očē, samo me prodaj, a ja ću se već opet vratiti." Nato ga je otac prodao ovoj dvojici muškaraca za dobru svotu novaca. "Gdje želiš sjediti", pitali su ga. "Ah, stavite me samo na obod vašeg šešira. Tu mogu simo tamo šetati i promatrati okolinu, a da nikuda ne padnem." Oni mu učiniše po volji, i kad se Palčić oprostio od svojeg oca, uputili su se s njim dalje. Išli su tako sve dok je pao sumrak, kad maleni reče: "Stavite me malo dolje. To mi treba."- "Samo ti ostani gore", odgovori onaj muškarac na čijoj glavi je Palčić sjedio, "to mene ništa ne smeta. Meni ponekad i od ptica zna nešto

pasti." – "Ne", uzvratu Palčić, "ja znam, što se dolikuje. Spustite me samo brzo dolje." Muškarac skine šešir i stavi malenog na polje uz put. Palčić ali tada skoči i otpuzi izmedju grumena zemlje i odjednom nestane u jednoj mišjoj rupi, koju je sam izabrao. "Dobro več gospodo, idite sad samo kući bez mene", vikne im i ismije ih. Oni su dotrčali i gurali štapove u mišju rupu u kojoj je Palčić nestao, ali je sve bilo uzalud. Palčić je puzao sve dalje i dalje, i jer je uskoro pao mrak morali su ljuti i praznog džepa krenuti svojoj kući.

Kad je Palčić primjetio, da su otišli, izašao je iz podzemnog hodnika. „Opasno je po mraku ići po polju“, govorio je, „tako lako slomiš vrat i nogu!“ Na sreću on naidje na praznu puževu kućicu. „Hvala Bogu“, reče, „ovdje mogu provesti noć na sigurnom“, i sjedne unutra. Nedugo zatim, kad je već skoro zaspao, čuo je prolaziti dva muškarca. Jedan od njih reče. „Kako samo to izvesti, da bogatom svećeniku uzmemo njegovo zlato i srebro?“ – „To ti mogu ja reći“, poviče Palčić. „Što je to bilo?“ upita jedan lopov prestrašeno, „čuo sam nekoga govoriti.“ Zaustavili su se i osluškivali, kad Palčić opet progovori: „Uzmite me sa sobom i ja ću vam pomoći.“ – „Ali gdje si ti?“ – „Vi samo tražite na zemlji i pazite odakle dolazi glas“, on im odgovori. Kad su ga konačno lopovi našli, podigli su ga u visinu. „Ti mali stvore, što nam ti možeš pomoći!“ govorili su. „Gledajte“, on im odgovori, „ja ću se provući izmedju željeznih šipki u izbu svećenika i dodati vam sve što želite.“ – „Pa dobro“, rekoše oni, „da vidimo, što možeš.“ Kada su dospjeli do svećenikove kuće, Palčić otpuzi u njegovu izbu i u taj čas vikne iz sve snage: „Želite li sve ovo, sto je ovdje?“ Lopovi su se uplašili. „Tiše govori, da se nitko ne probudi“, rekoše. Ali Palčić se napravio, kao da ih nije razumio i ponovo je uzviknuo: „Što želite? Želite li sve što je ovdje?“ To je čula kuharica, koja je spavala u pokrajnjoj sobici, uspravila se u krevetu i osluškivala. Lopovi su od straha pobjegli dio puta natrag, pa kad su konačno smogli hrabrost, pomislili su: mali mangup nas samo zadirkuje. Kad su se vratili natrag, došapnuli su mu: „Sada budi ozbiljan i dodaj nam nešto.“ Palčić tada još jednom zavije, i to što glasnije je mogao: „Ja vam sve želim dati, pružite samo unutra vaše ruke.“ Služavka, koja je osluškivala, čula je ovo sasvim jasno, te je skočila iz kreveta i otrčala kroz vrata. Lopovi su pobjegli i trčali su tako brzo, kao da im je pobješnjeli lovac za petama. Kako služavka u mraku nije ništa primjetila, otišla je po svjetiljku. Dok se vratila, Palčić je već nestao van u sjeniku, a da ga nije primjetila. Nakon što je pretražila sve kutove i ništa nije našla, legla je konačno opet u krevet, uvjerena kako je s otvorenim očima i ušima ipak samo sanjala.

Palčić se penjao po slamkama sjena, dok nije našao dobro mjesto za spavanje. Želio se odmoriti i kad novi dan zazori krenuti kući svojim roditeljima. Ali on se morao s još nekim stvarima suočiti! Da, mnogo ima tuge i nevolje na ovome svijetu! Kad se dan budio, služavka je već ustala iz kreveta, da nahrani stoku. Prvo je otišla do sjenika i zgrabila pun naručaj sjena, i to baš tamo gdje je siroti Palčić ležao i spavao. On je ali tako čvrsto spavao, da nije ništa primjećivao i nije se prije probudio, nego tek kad je već bio u gubici jedne krave, koja ga je sa zalogajem sjena uhvatila. „O, Bože“, on poviče, „kako sam samo dospio u valjaonicu!“, ali uskoro primjeti kamo je dospio. Prvo je morao paziti, da ne dodje izmedju zuba i ne bude sažvakano, a onda skliznuo u želudac. „U ovoj sobici su zaboravili na prozore“, govorio je, „niti sunce ne sije unutra. Nema svjetla niodkuda.“ Nije mu se svidjelo u ovoj nastambi. Što je bilo najgore, kroz vrata je pristizalo uvijek novo sjeno, i mjesta je bilo sve manje i manje. Konačno od straha vikne što jače je mogao: „Ne donosite mi više hranu, ne donosite mi više hranu.“ Služavka je upravo muzla kravu, i kad je čula kako netko govori, bez da ikoga vidi, i to istim glasom koji je čula u noći, uplašila se tako, da je pala sa stolčića i prolila svo mlijeko. Otrčala je u velikoj žurbi svojem gospodaru i rekla mu:

„ O, Bože, gospodine svećeniče, naša krava je govorila.“ – „Ti si luda“, odgovori svećenik, ali ipak ode u štalu vidjeti što se to događa. Samo što je stupio unutra, a Palčić je iznova počeo vikati: „Ne donosite mi više hranu, ne donosite mi više hranu.“ Tada se i sam svećenik uplašio. Mislio je, da je kravu opsjeo zao duh, pa ju dade ubiti. Kravu su zaklali, a želudac, u kojem je bio Palčić, bacili su na smetlište. Palčić se jako mučio, da izadje van. Konačno je uspio napraviti si dosta mjesta, no kad je želio ispružiti van svoju glavu, zatekla ga je nova nesreća. Dotrčao je izglednjeli vuk i cijeli želudac prožderao u jednom zalogaju. Palčić nije izgubio hrabrost. Možda se može razgovarati s vukom, on pomisli i iz trbušine mu poviče: „Dragi vuče, ja znam za tebe jednu izvrsnu žderanciju.“ – „A gdje je to?“ upita vuk. „ Tamo, u onoj kući. Moraš ići kroz žljeb, i uvući se unutra, pa ćeš naći toliko kolača, slanine i kobasica, koliko god želiš pojesti“, i Palčić mu opiše točno kuću svojeg oca. Vuk si nije dao to dva puta reći, provukao se noću kroz žljeb u kuću, i u smočnici proždira sve po miloj volji. Kada se zasitio, htio je otići, ali se tako udebljao, da po istom putu po kojem je došao više nije mogao izaći. Palčić je to očekivao, pa je u tjelu vuka počeo silno galamiti i bijesiti.

Vikao je sto je jače mogao. „Budi tiho“, reče mu vuk, „probuditi ćeš ljude.“ – „Eh, šta hoćeš“, odgovori mu mali, „ti si se nažderao do sitosti, a ja se želim malo provešeliti“, i ponovo počeo iz sve snage vikati. Od galame konačno se probude njegov otac i majka, otrče do izbe i provire kroz pukotinu unutra. Kad su ugledali vuka, otrčali su, muškarac po sjekiru, a žena po kosu. „Ostani otraga“ reče muškarac, kad su ušli u izbu, „ kad ga ja udarim, a on ne ostane mrtav, onda moraš ti tako udariti, da mu tijelo presječeš.“ Palčić je tada čuo glas svojeg oca, pa poviče: „Dragi oče, ja sam ovdje, u vučjoj trbušini.“ Hvala Bogu, naše drago dijete je opet kod nas“, reče otac veselo i naredi ženi neka skloni kosu, jer bi njome mogla ozlijediti Palčića. I onda on sam zamahne i s jednim udarcem po glavi ubije vuka, da se ovaj samo stropoštao. Tada su donijeli nož i škare, razrezali vuku trbuh i izvukli malenog. „Ah“, govorio je otac, „koliko smo briga zbog tebe pretrpjeli!“ – „Da oče, ja sam bio u velikom svijetu. Bogu hvala, da mogu opet disati svjež zrak!“ – „ A gdje si ti to sve bio?“ – „Ah oče, bio sam u mišjoj rupi, pa u želucu krave i onda u vučjoj trbušini. Ali sada ću ostati s vama.“ – „ I mi te više nikada nećemo prodati ni za kakvo blago ovoga svijeta“, rekoše roditelji grleći i ljubeći svojeg dragog Palčića. Dali su mu za jesti i piti, i sašiti novu odjeću, jer se njegova stara na putovanju istrošila.